

de zandloper

periodieke uitgave van de
Vereniging "Oud-Ede"
verschijnt elk kwartaal

11e JAARGANG - nr. 1 MAART 1983

Ede - N. Hero. Kerk

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

* Hout

* Board

* Triplex

* Schroten

* Wandplaten

* Deuren

* Draadmateriaal

* Keukens

* Kasten

* Gereedschap

* IJzerwaren

* Verf (vervetal.)

* Schildersgereedschap

* Wandweefsel

* Schuimvinyl

* Rambe assortiment

* Autolakken

* Beitsen, lakken, lijmen enz. enz.

Dit alles natuurlijk bij

DOE-HET-ZELF MARKT

ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

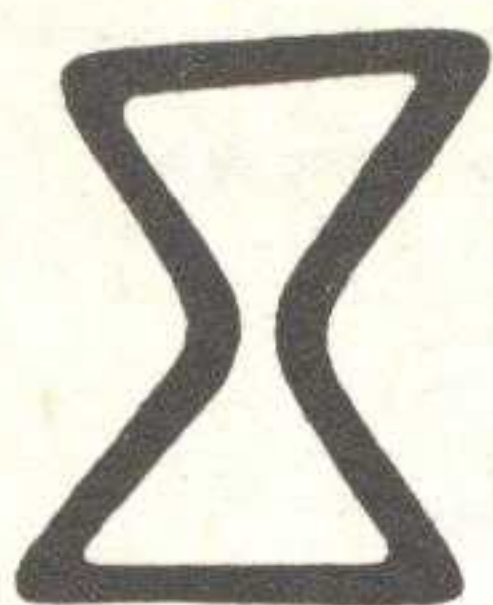
KOLKAKKERWEG 65-67

EDE. TELF. 08380-11680

* Wij geven U een
deskundig advies

* Bezorgen
gratis

de zandloper

periodieke uitgave van de Vereniging "OUD-EDE"

11e JAARGANG, nr.: 1

MAART 1983

DAGELIJKS BESTUUR VERENIGING "OUD-EDE"

voorzitter: *D. de Nooy, Wagenaarln 16
6711 GB Ede Gld
tel.: 12373.*

sekretaris: *J. Clant, Amsterdamsseweg 67
6712 GJ Ede Gld
tel.: 15997.*

penn.mstr : *J. Smit, Arendshorst 29
6714 LV Ede Gld
tel.: 32462.*

ERELEDEN *H.M. Oldenhof,
J. de Nooy,
G.W. Bos.*

MUSEUMADRES *Museum Oud-Ede, Museumpln
5-7, 6711 NA Ede Gld
tel.: 19554.*

CONTRIBUTIE *De minimale contributie
bedraagt f 15,- per jaar,
over te maken op postre-
ning 3534268 t.n.v. de
penningmeester van de ver-
eniging "Oud-Ede" te Ede.*

REDAKTIE van het blad DE ZANDLOPER

*mw E. Hendriksen, Wilter-
dinkstr 9, 6712 EB Ede Gld
tel.: 13074.*

*J. Das, Weerderstein 205
6714 CP Ede Gld
tel.: 39391.*

*H.J. Nijenhuis, Molenstr
101, 6712 CT Ede Gld
tel.: 16838.*

eindred.,
opmaak en : *S.J. Ouwendijk, Nettelhorst
43, 6714 MA Ede Gld
lay-out tel.: 33089.*

KOPY

*Alle kopy voor het eerstvolgende nummer van "De Zandloper
inzenden aan de Redaktie, p/a Museumplein 5-7, 6711 NA
Ede Gld, en wel vóór: 7 mei 1983.*

VERANTWOORDING VOOR DE GEPUBLI- CEERDE TEKSTEN.

*De redaktie van het blad "De
Zandloper" is u zeer erkentelijk
voor al uw bijdragen in de kopy.*

*Echter, de verantwoordelijkheid
voor de inhoud van historische
en technische gegevens blijft
uitdrukkelijk voorbehouden aan
diegenen, die de betreffende
kopy hebben ingezonden.*

*Eveneens kan de redaktie van
het blad "De Zandloper" geen
verantwoording op zich nemen
voor het eventueel niet ver-
melden van de bron, e.d., bij
het plaatsen van ingezonden
stukken en/of artikelen.*

OVERNAME VAN ARTIKELEN UIT HET BLAD "DE ZANDLOPER".

*De in het blad "De Zandloper"
geplaatste stukken en/of ar-
tikelen mogen niet worden
overgenomen, zonder vooraf
daartoe schriftelijk toestem-
ming te hebben verkregen van
de redaktie van dit blad.*

LIDMAATSCHAPKAARTEN en/of MUSEUMJAARKAARTEN.

*Lidmaatschapkaarten van de
leden van de vereniging "Oud-
Ede" en/of Museumjaarkarten
kunnen tijdens de openings-
uren worden afgehaald aan de
balie van het Museum Oud-Ede.*

ALGEMENE VERGADERING VAN DE VERENIGING "OUD-EDE"

Namens het bestuur van de Vereniging Oud-Ede worden alle leden uitgenodigd tot het bijwonen van de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering, welke zal worden gehouden op maandag 18 april 1983 in "De Open Haard", Willem de Zwijgerlaan 1-3 te Ede.

Aanvang: 19.30 uur.

Agenda

01. Opening.
02. Ingekomen stukken.
03. Notulen van de vorige vergadering.
04. Jaarverslag van de sekretaris.
05. Jaarverslag van de penningmeester.
06. Verslag van de kascommissie.
07. Jaarverslag van de Museum-commissie.
08. Verkiezing van twee bestuursleden.
09. Verkiezing van nieuwe leden kascommissie.
10. Vaststelling contributie 1983 en entree-geld.
11. Mededelingen.
12. Rondvraag.
13. Sluiting.

ad. 08: Aftredend en statutair niet herkiesbaar zijn de bestuursleden J. Smit en H. Verhaaff.

Ter opvolging worden door het bestuur kandidaat gesteld:
dhr T. Hylkema, Bremlaan 42 te Ede;
dhr G. Beukhof, Molenstraat 176 te Ede.

Eventuele tegenkandidaten kunnen tot aanvang van deze Algemene Vergadering schriftelijk worden opgegeven bij de sekretaris.

Na het officiële gedeelte zal ons lid, de heer J.G. Hartgers een honderdtal dia's vertonen, welke betrekking hebben op het oude Station en de zgn. Grintweg (de Stationsweg).

Deze presentatie mag u niet missen!!

NOTULEN VAN DE ALGEMENE LEDEN VERGADERING dd.
27 april 1982 in De Open Haard te Ede.

De voorzitter opent om 19.30 uur de vergadering en heet in het bijzonder ons ere-lid Co de Nooy van harte welkom. Verder doet hij een oproep tot ledenwerving.

De notulen van de ledenvergadering op 28 april 1981 worden goedgekeurd, evenals de jaarverslagen van sekretaris en penningmeester. De uitgaven zijn f 4000,- meer dan was begroot. Na een dekking van f 53.000,- door de gemeente blijft er voor de vereniging nog een tekort van f 2000,-.

De inkomsten uit entreegelden zijn aanzienlijk gestegen. De kascommissie doet verslag en de penningmeester wordt gedéchargeerd. Voor de heer van Dijk komt de heer van Tongeren in de kascommissie; de heer Rooswinkel blijft nog één jaar aan.

In het jaarverslag van de Museumcommissie vermeldt de heer van Gent dat er in 1981 11.331 bezoekers zijn geweest (zowat 4000 meer dan in 1980).

De heer G.W. Bos treedt (na een periode van zowat 30 jaar) af als bestuurslid. Hij wordt benoemt tot ere-lid. Hij memoreert nog dat in zijn beginperiode er ongeveer 50 leden waren en dat het museum ongeveer 200 bezoekers per jaar telde. Nu zijn dat zowat 700 leden en telde het museum in 1981 meer dan 10.000 bezoekers.

Mevrouw Wijnveen-v.d. Kraak wordt gekozen als nieuw bestuurslid.

De vergadering besluit de contributie en het entreegeld op het huidige niveau te handhaven.

Aan het eind van de vergadering doet de voorzitter nog enige mededelingen omtrent de komende excursie.

Op Koninginnedag is het museum gratis te bezoeken.

Bij de rondvraag verzoekt de heer E. Hendriksen om voldoende lezingen te blijven houden. Tevens doet hij een voorstel om een steunfonds (Vereniging van Vrienden) op te richten, ten bate van het museum.

Binnen één uur na aanvang van de vergadering kan de voorzitter deze weer sluiten.

Aldus vastgesteld en goedgekeurd in de Algemene Leden-

Vergadering op 18 april 1983

de voorzitter,

D. de Nooy.

de sekretaris,

J. Clant.

57e JAARVERSLAG van de VERENIGING "OUD-EDE" over 1982

Op 1 januari 1982 telde de vereniging 648 leden; op 31 december 1982 waren dit er 675.

Samen met de oudheidkundige verenigingen in Bennekom en Lunteren is bij de gemeente actie gevoerd om niet met één, maar met drie vertegenwoordigers (van elke vereniging één gedelegeerde) in de gemeentelijke monumentencommissie te komen, hetgeen uiteindelijk niet tot succes heeft geleid. Dhr J.J.G. v.d. Pol werd door onze vereniging kandidaat gesteld.

Van 3-17 april was er een tentoonstelling van het bezit van Oud-Lunteren in ons museum. Ter gelegenheid hiervan was er op zaterdag 3 april volksdansen van folkloristische groepen uit Ede en Lunteren, in door Edese dames zelfgemaakte oud-Veluwse kostuums, op het plein voor ons museum.

Mede op instigatie van onze vereniging wordt er door de gemeente aandacht geschonken aan historische naamgevingen. Zo krijgt de openbare school in de Maandereng de naam "De Elskamp", genoemd naar de vroegere boerderij. Dhr Ossenkoppele wordt als adviserend lid op persoonlijke titel in de commissie naamgeving van de gemeente Ede benoemd.

Op 8 oktober wordt er een Vereniging c.q. Stichting "Vrienden van het museum Oud-Ede" i.o. tot stand gebracht. Hopelijk zal de benarde financiële positie van ons museum daardoor in de toekomst wat verlicht kunnen worden.

Het bestuur was vertegenwoordigd op het 15-jarig jubileum van de EROM op 20 oktober.

Op de ledenvergadering van 27 april was er een lezing met dia's door onze plaatsgenoot Derk (D. de Nooy) over hoe Ede er omstreeks 1900 uitzag. Geurdientje (mw Schol-tus) trad met haar Veluwse volksdansgroep op in Veluws kostuum.

De excursie in augustus ging naar het klokkenmuseum in Asten en het vogelmuseum Jan Vriens. Hieraan vooraf een rondrit door De Peel.

Tevens werden er enkele lezingen georganiseerd in samenwerking met de Volksuniversiteit.

De bestuurssamenstelling op 31 december 1982 was als volgt:

voorzitter	D. de Nooy
sekretaris	J. Clant
penningmeester	J. Smit
vice-voorzitter	mw D.G. Wijnveen-v.d. Kraak
leden	mw E. Hendriksen
	mw G. Scholtus-Pijpers
	H. Verhaaff
gedelegeerden v.d. gemeente Ede	P. Aalbers
	D.J. Stellingwerf

de sekretaris,

J. Clant.

JAARVERSLAG VAN DE MUSEUM-COMMISSIE over 1982

Wie op verkiezingsavonden de diverse partijleiders de uitslagen hoort becommentariëren zal het opvallen, dat verliezers eigenlijk niet bestaan. Zelfs als de cijfers veel lager uitvallen dan bij de vorige keer, weten de heren politici er wel zo'n draai aan te geven, dat het nog op een overwinning lijkt. Nu zullen wij niet in hun voetsporen treden, maar iets is er wel van te leren, namelijk..... altijd optimistisch blijven.

De resultaten van het afgelopen jaar waren voor het Museum Oud-Ede inderdaad wat minder dan die van 1981.

Natuurlijk hebben wij daar onmiddellijk een verklaring voor: De tentoonstelling 150 jaar op de fiets, die in dat laatste jaar zo'n 8000 bezoekers trok. Al direkt konden wij voorspellen, dat het meoilijk zou worden om dat getal te evenaren. Maar wat blijkt nu als we de aantallen bekijken van enkele opeenvolgende jaren en we nemen die suksestentoonstelling met een korreltje zout, dan zit er toch wel een stijgende lijn in.

Immers 1979 trok 4404 bezoekers, in 1980 waren dat er

7525 (in 1981 11.331) en vorig jaar in 1982 8348. Als we daar dan ook nog de museum-onvriendelijke prachtige voor- en hoogzomer bij in aanmerking nemen, zitten we zogezegd "seizoengecorrigeerd" (ook al geleerd van de media) nog niet eens zo slecht.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat wij bij het constateren hiervan gelijk denken aan onze medewerkers, want die presteren het toch allemaal maar. Dus.....petje af voor Jan Diepeveen en Jaap Nijdam (de vaste mensen), maar ook en zeker niet minder voor de vrijwillige getrouwen, mevrouw Elly Hendriksen en Henk Verhaaff. Zonder overdrijving kunnen wij zeggen dat het zonder die twee allemaal "niet zo best" zou wezen. Hulde !

Verder vergeten we ook de hulp niet van mevrouw de Groot, Vanessa Ouwendijk, Carla de Bondt en Per Strand.

Hoewel er dan geen fietsen te kijken waren...1982 kende een viertal heel interessante tentoonstellingen. Dat waren achtereenvolgens in april en mei eerst twee weken de herdenking van 6½ eeuw Lunteren en de Poppen uit het Koninklijk Huisarchief. In oktober hing in ons Museum een groot aantal werken van de bekende ex-Edenaar/Lunteraan Thijs Mauve ter gelegenheid van de oprichting van de Vrienden van het Museum Oud-Ede, waarbij de inmiddels beroemde -een aquarel van hem dragende- EDE WIJN een grote rol speelde. Een puur Edes evenement zonder winst-oogmerk dus, dat niets te maken had met enige vorm van concurrentievervalsing, zoals boze galerie-tongen ons wilden doen geloven. Het jaar eindigde met een expositie over het onderwijs aan het begin van de 20ste eeuw "Aan moeders hand naar school" die, zo zullen wij u volgend jaar melden, met de daaraan gekoppelde tekenwedstrijd ook heel veel succes had.

Aanwinsten waren er dit jaar ook weer volop, zowel in de vorm van schenkingen als door aankoop. Boeken, foto's en ansichtkaarten vormden het leeuwendeel, maar ook allerlei gebruiksvoorwerpen zoals een hiep, waskom met lampetkan, stamper, een pijlpunt en een koehoorn met nijptang, zelfs een gevulde "oude kous", bodebussen, en een aambeeld verrijkten vorig jaar onze verzameling.

Wat betreft de aankoop van twee boekjes over de "Bodebus" over dit onderwerp hopen wij u t.z.t. meer te kunnen la-

ten zien.

Natuurlijk valt er nog veel meer terug te kijken op een heel jaar. Neem b.v. de verkoop van boeken, museumjaar-kaarten etc.; het aantal groepen dat het museum bezocht, wij zullen u daarmee niet vermoeien. Wie daarin is geïnteresseerd kan aan de balie van het Museum een blik werpen in de tabellen.

We eindigen ons overzicht met de dank aan de eerder met naam en toenaam genoemde medewerkers, zonder wier volledige inzet en enthousiasma wij het hele museum wel konden vergeten en een oproep aan leden, die belangstelling hebben voor Ede's geschiedenis en over veel vrije tijd beschikken: Kom ons eens helpen, er is een heleboel leuk werk te doen.

Jan van Gent.

EEN EDESE JONGEN, DIE HET VER BRACHT.....

Oudere Edenaren zullen zich ongetwijfeld de naam Hendrik Staf nog herinneren, de man die het al lang verdwenen huis Grotestraat hoek Paasbergerweg bewoonde.

Als jongen trad hij in 1903 in dienst bij de familie Bentinck en zou tot 1 oktober 1949 bekend staan als beheerder van de bossen rond Ede. Hij was een gezien man bij wie de dorpelingsen nooit tevergeefs aanklopten voor heiningpalen, slieten of bonenstaken, veel gevraagde zaken in die jaren. Maar tegen mensen, die op eigen houtje het bos introkken om zich van het nodige te voorzien, trad hij onverbiddelijk op: bij betrapping volgde onherroepelijk een Proces-Verbaal. Ook in het openbare leven heeft de heer Staf een belangrijke rol gespeeld: Jarenlang was hij kerkvoogd van de N.H.-Kerk, sekretaris van de Spaarbank voor Ede en Omstreken en buurtrichter van de buurt Ede-Veldhuizen, om het daar maar bij te laten. Wij wilden het namelijk niet over deze man hebben maar een kleine gebeurtenis uit het leven van zijn -helaas ook al overleden- zoon Cornelis Staf vermelden.

Kees Staf, zoals iedereen hem noemde, was een levenslustige Edese jongen, die met zijn kameraden vliegers opliet als de rogge op de Achterdoelen was gemaaid en één van de weinigen die er in slaagde vanaf het Kerkplein een steen op de omloop te gooien, tot grote bewondering van ons allen. Later ging hij studeren in Wageningen en werd landbouwkundig ingenieur. In 1929 moest Kees Staf

zijn militaire diensplicht vervullen bij het 22e regiment Infanterie, waar hij het echter niet verder bracht dan korporaal. In de nazomer van genoemd jaar werden op de Edese Heide grote oefeningen gehouden, blijkbaar belangrijk genoeg, want zelfs de toenmalige commandant Veldleger (generaal Roëll) was present. Het leger was bij lange na nog niet gemotoriseerd; infanteristen (niet geheel ten onrechte zandhazen genoemd), dienden gepakt en gezakt soms grote afstanden op eigen krachten af te leggen. De generaal echter beschikte al wel over een auto met chauffeur, waarmee hij de verschillende posten bezoekt. Op een gegeven moment bleef de wagen steken in het rulle zand, juist op het punt dat aan korporaal Staf en een paar infanteristen was aangewezen. Na een paar vruchteloze pogingen om los te komen commandeerde de hoogste chef: "Korporaal helpen jullie mijn man even". Hieraan werd vanzelfsprekend voldaan en met vereende krachten kreeg de auto weer vaste grond onder de wielen, waarna de inspektietocht verder ging.

Na de Tweede Wereldoorlog begaf ir. Kees Staf zich in de politiek en bracht het in 1956 als CHU-man zelfs tot minister van Defensie.

Ambtshalve moest hij daardoor kennismaken met de kopstukken van ons leger. Onder degenen die hun opwachting kwamen maken bevond zich ook de inmiddels gepensioneerde generaal Roëll. Deze keek stomverbaasd toen hij werd voorgesteld en meende: "Maar excellentie, U was destijds toch maar doodgewoon korporaal?". "Dat klopt", antwoordde onze vroegere plaatsgenoot, "maar ik ben nu minister van Defensie en u hebt nog altijd dezelfde rang".

H.J. Nijenhuis.

FINANCIËEL JAARVERSLAG van de VERENIGING "OUD-EDE" over 1982.

Hierbij volgt een beknopt uittreksel uit het financieel jaarverslag over 1982.

Voor geïnteresseerden ligt het volledige Financieel Jaarverslag 1982 ter inzage aan de balie van het museum.

de penningmeester,

J. Smit.

VERLIES - en WINSTREKENING per 31/12-1982

Personeelkosten	f 584,00	Contributie van leden	f 10.767,50
Huisvestingskosten	- 37.765,84	Entree museum	- 4.713,50
Museumkosten	- 13.715,98	Verkoop boeken/foto's	- 467,74
Museumfonds	- 3.000,00	Ontvangen rente	- 676,53
Administratiekosten	- 2.214,17	Advertenties De Zandloper	- 300,00
Propaganda/publiciteit	- 4.642,85	Diversen	- 115,00
Algemene kosten	- 1.521,71	Subsidie Comm. Nat. Feestdagen	1.500,00
Rente lening	- 15.300,57	Exploitatietekort	- 60.204,85
<u>f 78.745,12</u>		<u>f 78.745,12</u>	

AKTIVAvaste aktiva

verbouwing museum	f 160.439,82	
inventaris museum	- 2.908,43	
	<u> </u>	f 163.348,25

beleggingen

obligaties		- 3.000,00
------------	--	------------

voorraden

voorraad boeken/foto's		- 1.357,30
------------------------	--	------------

vorderingen korte termijn

rente Spaarbnk voor Ede	- 257,01	
zuiveringslasten 1982	- 142,80	
	<u> </u>	- 399,81

liquide middelen

kas	- 433,45	
Spaarbnk voor Ede	- 1.205,75	
Amro-bank	- 83,21	
giro	- 507,62	
	<u> </u>	- 2.230,03

subsidie Gemeente Ede

exploitatiekort	- 60.204,85	
./. ontvangen voorschotten	- 46.540,80	
	<u> </u>	- 13.664,05

 f 183.999,44
 =====

31 december 1982

PASSIVA

kapitaal f 7.826,70

schulden lange termijn

lening o/g bij de
Sparbnk voor Ede - 159.213,47

voorzieningen

museumfonds - 7.104,81

schulden korte termijn

Nederlandse Spoorwegen f 855,00

Gelders Utrechtse

Spaarbank - 391,54

drukkerij Frouws - 177,00

Magnolia - 72,64

AZO-Ede - 1.170,38

accountant drs Hasselaar - 900,00

rente lening - 5.040,00

excursiepot - 259,40

contributies 1983 - 100,00

stg. museumkaart - 888,50

- 9.854,46

f 183.999,44
=====

INFO

Aan de balie van het museum Oud-Ede is informatie verkrijgbaar over "DE OUDE NEDERLANDSE MATEN EN GEWICHTEN" door J.M. Verhoeff, zijnde deel 3 van een reeks publicaties van het P.J. Meertens-Instituut.

TEKEN- en KLEURWEDSTRIJD

Ter gelegenheid van de tentoonstelling "Aan Moeders hand naar school" werd een tekenwedstrijd gehouden voor meisjes en jongens in de leeftijdsgroepen t/m 8 jaar en 9 t/m 13 jaar.

In totaal kwamen er 101 tekeningen binnen, waarvan de inzending door meisjes de grote meerderheid hebben gevormd.

Op zaterdag 12 februari 1983 werden door de voorzitter van de Museum-commissie -de heer J. van Gent- in het museum de prijzen uitgereikt.

De uitgereikte prijzen stonden ook zelf in het teken van de wedstrijd.

De jury werd gevormd door mevr. Corrie van Voorst-Bos, de heer E. Felder en de heer J. van Gent.

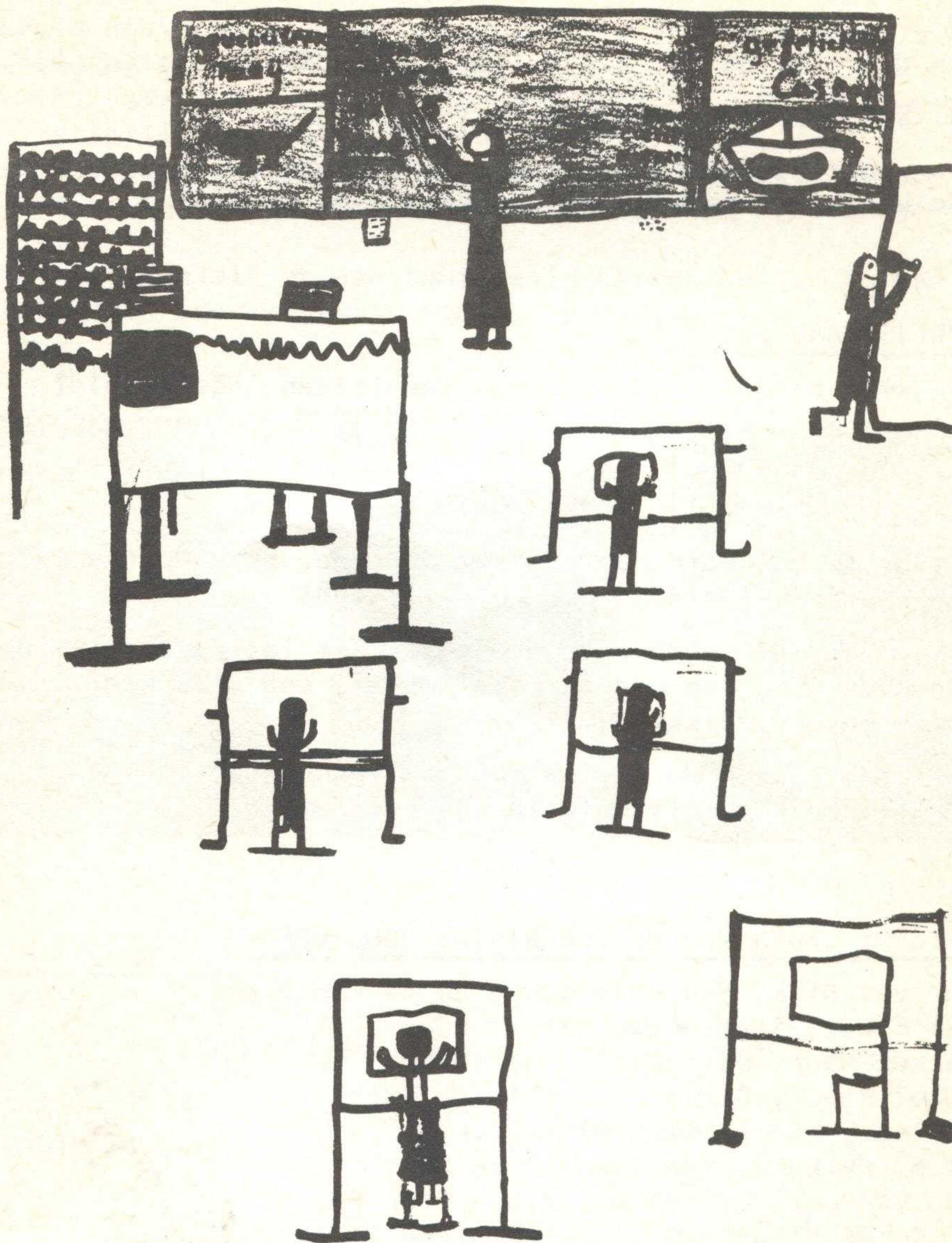
Prijswinnaar werden:

t/m 8 jaar	1e prijs: Edith Kortekaas, 2e prijs: Inge Nuijten, 3e prijs: Ingrid Overeem, 4e prijs: Marije Schoeman.
9 t/m 13 jaar	1e prijs: Hilske Feitsma, 2e prijs: Ahmed Aznadi, 3e prijs: Alexis Boogert, 4e prijs: Marjan van de Kaa.

Allen heel hartelijk gefeliciteerd met jullie prijs.

Deze aktie van de Museum-commissie is erg geslaagd.

D. de Nooy.

PRIJSVRAAG nr. 2

De oplossing van deze prijsvraag: De betreffende steen is ingemetseld in het pand Bettekamp 15, bewoner is de familie K. Noorman.

Voor deze prijsvraag kwamen vier goede antwoorden binnen en door loting is als prijswinnaar uit de bus gekomen:

B. Schoonderbeek, Wijenburg 11 te Ede.

Van harte gefeliciteerd; uw prijs ligt voor u gereed aan de balie van het museum Oud-Ede.

PRIJSVRAAG nr. 3

In welk pand is onderstaande gevelsteen ingemetseld?

J. SLAGMOLEN J ^Z 25 november 1936

Stuur uw antwoord naar Museum Oud-Ede, Museumplein 5-7 te Ede en wel graag vóór 20 april 1983.

Bij meerdere goede antwoorden zal het lot de beslissing brengen. Voor de winnaar stellen wij een fles heerlijke wijn ter beschikking.

Uiteraard zijn de eigenaar en de inwonenden van het betreffende pand uitgesloten van deelneming.

NIEUWE LEDEN van de VERENIGING "OUD-EDE"

G. van Dijk, Meulunterseweg 80 te Lunteren

G. Faber, Stationsweg 21 te Ede,

A. de Haan, Obrechtlaan 64 te Ede,

fam. Hager, Otterloseweg 14 te Ede,

J. Heij, Schaapsweg 97 te Ede,

T.M. Hylkema, Bremlaan 42 te Ede,

J. van Let, Op ten Noortlaan 7 te Ede,

J.R. de Mildt, van Borsseleenlaan 32 te Ede,

Mw G. Serierse-Beekman, Gagelhof 24 te Leusden,

W. Slijkhuis, Sijsseltselaan 3 te Ede,

J.J.R. Spaltman, Veenderweg 257 te Ede,

G.H. Stek, Kribslaan 4 te Sittard,

D.J. Stellingwerf, Hofbeeklaan 67 te Ede,

H.T.C. Veenendaal, Molièreweg 396 te Rotterdam

PASFOTO's.....WIE ZIJN WIJ ?

Hierbij een paar van de vele pasfoto's uit 1941 die nu tot 9 april a.s. in ons museum zijn te zien.

Alle pasfoto's zijn van Edenaren en werden destijds gemaakt om te dienen voor het toen verplichte persoonsbewijs.

Mocht u zichzelf of een familielid herkennen.....de betreffende foto is gratis voor u beschikbaar.

MIENTJE uut OUD-Ee.

Noe alle druktes een bietje achter de rug zin he'k gelukkig weer us tied um een praotje te maoke. We hen weer een paar verrekt aordige tentoonstellinge in ut museum gehad. Vonden jullie de tentoonstelling "An Moeders haand naor school" niet bar aordig?

Dank zij veural deur demedewarking van enkele van onze leeje wier ut ok ditmaol een groot sukses. (1944 bezeukers). Het aordige is dat ut museum weer wat mooie spulenkreeg b.v. schoolrapporten van uut de tied 1913. De kienderen moste d'r toen ok veur warreke want was je knap en had dan 47 punten, dan was je nog mer nommer 4 die deurging naor de vollegende klas. En dan al dat breie en stoppe....dat was een wezeluk belangrijk vak op de school. Het ging er toen zunig an toe, dat kos je duidelük zien

an de gebruikte spulle. De schoolkiender die met groote antalle in ut museumkwamme kieke, stonde vaak glad beduusd da'je vrogger in de 4e klas een kous most kunne breie. En dan veurel niet te vergete de plak -die maakte heel veul indruk op de kiender. Op de tekeninge komt ie dan ok veul-achtig veur. Ze zouwe niet greig wille da's ze noe nog mit zo'n ding op d'r mieter kreges....

De tekeninge schrief ik....? Juust, naor anleiding van de tentoonstelling hen de kiender tekeninge gemaakt. En wat veur..! Verduld aordige. Hierdeur betrek je ok de kiender een bietje bij de aktiviteit van de minse in 't museum. Harreme het d'r tenminste barre schik mee gehad dat de kiender kwamme kieke en d'r daornao zukke akkeluk knappe tekeninge van wiste te maake.

Weet je wat ut museum ok kreeg en waor we arg blij mee zin zo'n 250 ansichten van ut ouwe Ee en omgeving. Gekrege van de heer G.J. Heijink; ak mien goed herinner de jongste jong van Gaart Jan Heijink, die vrogger an de Kreilseweg woonde. Ut aordige is dat d'r kaorte bie zin uut de jaore 1944 tot 1955 waarvan we d'r in't museum veul nog niet hadde.

Noe mot mien nog wat van 't hart. De jonges van 't museum kwamme thuus mit ut verhaol dat d'r bie de lezing van me-
neer Bolwerk over Nederlandse tegels bar weinig bezoekers waore. Ok de lezinge, georganiseerd saome mit de lui van de Volksuniversiteit over klederdrachte wier mer deur een handjevol minse bezocht. De minse die dat organisere zouwe de moed d'r bie verlieze. Ut bestuur doet z'n best aordige lezinge te laote houwe deur deskundige minse die d'r veul van af wete en dan komme d'r zo weinig minse.

't Is jammer dat de "Zaandloper" mer ees in de 3 maonde uut kan komme (jullie begriepes wel ok dat is een kwestie van geld), went anders zouwe we jullie de daotums vaoker onder de neus kunne houwe. Mer als d'r noe weer ees daotums in staon: minse, neem ze over, schrief ze op in jullie agenda. Went jullie nog ees herinnere an lezingen kan gewoon niet, went dat kos tegeswoordig een bonk geld. Reke mer ees uut, 650 leeje een brief mit een postzegel van zeuventig cent.....!

Veure de tentoonstelling over het ouwe en neie station Ede-Wageninge (de vroggere Keet) wordt haard gewarkt. Hardstikke knap wat die kerels toch kunne maake van

die stations. Alles 100 maal zo klein as ut warkeluk was of gaot worde. Je staot gewoon mit ope mond te kieke wat ze gemaakt hen van ut vroggere seinhuus. Jullie wete ut nog wel: ut stond op heel hoge poten. Noe geef ik jullie te raoje waor die jonges dat van gemaakt henvan girokaorte! Niet te geleuve. En zo in mekaor gedokterd dat je d'r een pond suuker op kos zette. En verduld....ut zakte niet in mekaor. Harreme en ik waore d'r glad beduusd van, dat kan ik je vertelle. Vergete jullie deze tentoonstelling veural niet. Je ziet ut ouwe station en het neie zo as ut noe gaot worde. En dan nog as aordigheid een stuk wark van een paor studenten van hoe ut station ok had kunnen zin. As jullie dan binne komme, veeg veural goed je voete, went as je goed kiekt zul je zien dat ut museum een stuk opgeknapt is. D'r zal dan naomeluk neie vloerbedekking ligge. Dit hen we te danke aan de subsidie van de Provinsie. De minse van de museumkemie missie hen een niet zo besmettelijke kleur uitgezocht. Mer deur dit wark zal ut museum wel de maand mei dicht motte weze. Dan motte Diepeveen en Nijdam (de medewarkers van ut museum) mit de trouwe vrijwilligers d'r goed tege an um alles op tied weer klaor te kriege. Nao 27 mei is iedereen weer van haarte welkom. En dan wordt er op jullie allemaal gerekend, went reken d'r op dat de tentoonstelling dan verduld de meuite van ut aanzien weerd zal zin.

Zo, noe neme Harreme en ik mit dit kouwe weer nog gauw een braandewientje mit suuker veur de kouwe veuten en kruupe we onder de wol.

Minse, ut beste. De groetenis van Harreme en tot de vollegende keer gewenst deur jullie

MIENTJE UUT UT MUSEUM OUD-EE.

OULD-EDE KALENDER 1983

druk en uitgave: uitgeverij Technipress BV-Groningen.

In de laatste jaren komen er nogal wat uitgaven van oude dorps- en stadsgezichten op de markt. Deze uitgaven zijn lang niet allemaal even fraai, want in en-

kele gevallen gaat het zeker niet om de historische waarde van het produkt, doch om de centjes.

Jammergenoeg is het in dergelijke gevallen een pure commercie die er wordt gepleegd.

Maar goed, we leven in een vrij land (gelukkig)!

Ook de in dit stukje genoemde kalender is een schoon voorbeeld van geld verdienen. De prijs ervan is immers niet mis, namelijk f 14,50.

De foto's zijn helaas niet allemaal even scherp en de foto bij de maand mei (de markt) is veel te donker.

Op het blad van de maand september staat volgens de tekst het Hotel De Posthoorn en het Gemeentehuis in 1914. Echter, ziet u het Gemeentehuis? Ik niet!

Al met al, geen daverende uitgave.

D. de Nooy.

VRIJWILLIGERS binnen de VERENIGING OUD-EDE

Uw Museum heeft u dringend nodig !!!

Voor het voorbereiden van een dia-serie hebben wij erg hard wat mensen nodig die ons daarbij behulpzaam kunnen zijn. Het betreft hier werkzaamheden als b.v.

dia's maken, monteren, gebruiksgereed maken, inventariseren, etc.

Heeft u voor ons wat van uw kostbare tijd over, graag even een berichtje naar de balie van het Museum.

BELANGRIJKE DATA

Noteert u vast de volgende data in uw agenda:

-18/04-1983 Algemene Ledenvergadering;

-28/05-1983 Tentoonstelling "van Rijnspoorkeet tot
t/m Intercitystation.

28/08-1983

-oktober '83 Bodenbussen uit Gelderland
(in de volgende Zandloper meer hierover).

-dec 1983 Tentoonstelling "van Barbier tot Hair-
t/m stylist" (de geschiedenis van het kappers-
jan 1984 vak).

zaterdag 28 mei 1983:

Klederdrachtenshow op de FLEVOHOF, met gelijktijdig een
collecte voor het Sponsorproject "Wereldkinderen".
Nadere informatie bij uw plaatselijke VW-kantoor.

GROTE EIGENAREN IN DE GEMEENTE EDE
door G.A. Ossenkoppelaar

De gronden in de gemeente Ede waren vroeger veelal particulier bezit of waren eigendom van de diverse buurten. Volgens de kadastrale gegevens van 1832 bleek dat er 22 eigenaren waren met bezittingen van meer dan 100 hectare waarbij één uitschieter met meer dan 7000 ha.

Hieronder volgen de namen van deze 22 grootste eigenaren met vermelding van de grootte van hun bezittingen:

1. Baron A. v Pallandt van
Barlham Rozendaal 7336.08.06 ha
2. De geërfdn van Otterlo 2814.63.36 ha
3. De geërfdn van Harskamp 2812.88.76 ha
4. De buurt van Wekerom 2522.41.76 ha
5. De buurt van Ede-Veldhuizen 1128.76.81 ha
6. De Nationale Domeinen (de Staat) ... 945.32.60 ha
7. J.P. Brantsen-Arnhem 925.30.56 ha
8. Graaf M.C. van Wassenaar-Den Haag
(Heer van Kernhem) 850.35.39 ha
9. De buurt van Lunteren en Meulunteren 794.03.70 ha
10. De buurt van Doesburg 510.83.30 ha
11. D. Evekink-Zutphen 434.62.93 ha
12. J.G. Bosch v Drakenstein-Utrecht ... 423.24.63 ha
13. Baron O. Wassenaar Catwijk-Bennekom. 238.09.83 ha
14. De buurt van Manen 236.72.78 ha
15. S.J. Sandberg-Zwolle 189.45.15 ha

16. Baron A. v Pallandt van Barlham Keppel	164.50.28 ha
17. E.B. Franken-Ede	151.09.38 ha
18. De buurt van Bennekom	125.73.41 ha
19. E. van Someren-Arnhem	117.60.61 ha
20. R. van Engelenhoven-Ede	114.67.91 ha
21. E. Vos-Ede	104.83.02 ha
22. C.G. Veller-Lunteren	101.72.49 ha

(1) De totale oppervlakte van de gemeente Ede bedroeg 32331.09.03 ha. Zoals men ziet was Baron A. van Pallandt een super-grootgrondbezitter; ongeveer 23% van de totale oppervlakte van de gemeente Ede was in zijn bezit.

Zijn grootste bezittingen lagen in de kadastrale gemeente Otterlo. Heel Planken Wambuis en Reemst en bijna het gehele Deelerwoud behoorde aan hem toe. Dat gebied bestond toen nog grotendeels uit uitgestrekte heidevelden en grote zandverstuivingen, denk maar eens aan het Reemster- en Deelensche Zand. Ook bossen (meestal hakhout) en enige landbouwgronden maakten er deel van uit. Ook bezat de Baron grote bezittingen in Lunteren en Bennekom, veelal waren dit boerderijen met hun bouw- en weilanden en natuurlijk ontbrak ook daar het hakhout niet.

(2) De geërfden van Otterlo (buurt) hadden hun grote bezittingen voornamelijk liggen in wat nu het Nationale Park "De Hoge Veluwe" is en dat bestond hoofdzakelijk uit grote heidevelden en een enorme zandverstuiving zoals het Otterlose Zand. Verder enig hakhout en bouwlanden. De buurt werd opgeheven in ca. 1850.

(3) Hetzelfde geldt voor de geërfden van Harskamp, die met de geërfden van Westeneng één gemeenschap vormden. Ook hier weer uitgestrekte heidevelden en een grote zandverstuiving (Harskamperzand). Deze velden lagen daar waar nu het militaire schietterrein is. Ook bouwlanden bezaten ze, evenals bos, dat weer grotendeels bestond uit hakhout. De buurt werd opgeheven in 1880.

(wordt vervolgd)

GLASSCHADE HERSTELLEN

JANSEN v/h de NOOY bellen

tel.: 16308

tevens verkoop en plaatsing van alle soorten glas.
SPIEGELS en **GESLEPEN GLASPLATEN**
ISOLATIEGLAS van **THERMOPANE - POLYGLAS**
of aluminium voorzetramen.

GLASHERSTEL JANSEN v/h de NOOY

Bettekamp 13-Ede tel.: 16308

SCHILDERSBEDRIJF de NOOY

voor alle onderhoudswerken, zowel binnen- als
buitenwerk, sanswerk, sierpleister, sigmulto,
behangwerk en andere schilderswerkzaamheden.

voor informatie

naar :

JANSEN

Bettekamp 13 - Ede

tel.: 16308

DE SPAARBANK VOOR EDE

ANNO 1872

BONDSSPAARBANK

De oudste financiële instelling in Ede, die ondanks haar leeftijd met jeugdig élan actief blijft met een aan vandaag aangepast dienstenpakket ook voor U !

'n Bondsspaarbank, moderne gezinsbank voor alle bankzaken en verzekeringen.

Reeds sedert 1872 de vertrouwensinstelling van vele duizenden spaarders.

**VAN OUDSHER DE BANK VOOR ALLE MENSEN
DE BANK NU OOK VOOR U !**

Hoofdkantoor:
Telefoonweg 110-112 — EDE — Tel. 19020
5 kantoren in EDE — 10 kantoren in de Gemeente